

Türk ve Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Türkiye Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi *

Determination of Turkish and Syrian Secondary School Students' Perceptions of the Concept of Türkiye Through Metaphors

Rabia ÜNAL¹, Hüseyin ÇALIŞKAN²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, İnönü İlkokulu, Sınıf Öğretmeni, Dr.,
unalrabia0@gmail.com

²Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü,
Prof. Dr., caliskan06@gmail.com

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article
Makalenin Geliş Tarihi: 09.02.2024 **Yayına Kabul Tarihi:** 07.06.2024

ÖZ

Bu araştırmada, Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkiye kavramına ilişkin algılarının karşılaştırmalı olarak belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 110 Türk ve 100 Suriyeli öğrenci araştırma grubunu oluşturmuştur. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmanın verilerine, Türkiye kavramının benzetileceği metafor ve bu metafora benzetme gerekçesinin yazıldığı form ile ulaşılmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Türk ve Suriyeli öğrenciler tarafından oluşturulan metaforların frekans değerleri hesaplanmış ve kategorilendirilmiştir. Araştırmada ulaşılan veriler incelendiğinde Türk öğrencilerin 23 ve Suriyeli öğrencilerin 22 metafor geliştirdikleri görülürken metaforların beş farklı kategori etrafında toplandığı tespit edilmiştir. Türk öğrenciler tarafından en fazla aile, baba, cennet, anne, gökkuşağı ve yuva metaforlarının üretildiği, Suriyeli öğrenciler tarafından en fazla aile, baba, vatan, anne, cennet ve çiçek metaforlarının geliştirildiği belirlenmiştir. Türk ve Suriyeli öğrencilerin metaforlarının daha çok aile unsuru ve değer unsuru kategorilerinde toplandığı saptanmıştır. Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerden farklı olarak vatan metaforunu ürettikleri ve bu metaforu değer unsuru kategorisiyle ilişkilendirdikleri anlaşılmıştır. Türk ve Suriyeli öğrencilerin ortak olarak cennet metaforunu üreterek manevi

***Alıntılama:** Ünal, R. ve Çalışkan, H. (2024). Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkiye kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 1453-1482.

değerlerine bağlılıklarını gösterdikleri, gökkuşağı, aşure metaforlarını geliştirerek Türkiye'nin kültürel zenginliklerinin farkında oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkiye, Metafor, Vatan, Suriyeli öğrenci, Algı.

ABSTRACT

In this research, it was aimed to comparatively determine the perceptions of Turkish and Syrian secondary school students regarding the concept of Türkiye. For this purpose, 110 Turkish and 100 Syrian students formed the research group. The data of this research, in which the descriptive screening model was used, was obtained with the form in which the metaphor to which the concept of Türkiye would be compared and the justification for similarity to this metaphor were written. The data obtained was analyzed through content analysis, one of the qualitative research methods. Frequency values of metaphors created by Turkish and Syrian students were calculated and categorized. When the data obtained in the research was examined, it was determined that Turkish students developed 23 metaphors and Syrian students developed 22 metaphors, and the metaphors were gathered around five different categories. It was determined that the metaphors of family, father, homeland, mother, heaven and flower were mostly developed by Turkish students, while the metaphors of family, father, homeland, mother, heaven and flower were developed most by Syrian students. It was determined that the metaphors of Turkish and Syrian students were mostly collected in the family element and value element categories. It was understood that Syrian students, unlike Turkish students, produced the homeland metaphor and associated this metaphor with the value element category. It was understood that Turkish and Syrian students demonstrated their commitment to their spiritual values by jointly producing the metaphor of heaven, and that they were aware of Türkiye's cultural riches by developing metaphors of rainbow and Ashura.

Keywords: Türkiye, Metaphor, Homeland, Syrian student, Perception.

GİRİŞ

Türkiye topraklarının büyük kısmı Asya kıtasında belirli bölümü ise Avrupa kıtasında yer alan kıtalararası bir ülkeyi resmi adıyla Türkiye Cumhuriyeti'ni ifade eder. Türkiye kavramı, aynı zamanda Türkiye'nin tarihini, dilini, kültürünü, coğrafyasını, politikasını ve daha fazlasını içerir. Bu bakımdan ülke ve vatan kavramları, Türkiye ile ilgili doğrudan bağlantılı kavramlardır. En genel tanımıyla ülke kavramı halkın üzerinde yaşadığı toprak parçasıdır. Manevi değer bildiren unsurlar, kültürel miras faktörler ve yeri geldiğinde yapılan büyük fedakârlıklar o toprak parçasını vatan haline getirir (Elban, 2015; Faiz, Turan ve Avcı, 2021; Yavuz, 2018). Vatan, "bireylerin tarihi bağlar

kurdukları, ortak bir kültürü şekillendirdikleri, duygusal boyutu da olan bağlılıkla geliştirmek ve korumak sorumluluğunda oldukları topraklar” olarak tanımlanabilmektedir (Gömleksiz ve Öner, 2016). İnsanların üzerinde doğup büyüdüğü, maddi manevi ihtiyaçlarını özgürce elde edebildiği, aralarında milli bağlar bulunan bireylerin bir arada yaşadığı, gerektiğinde malını, canını, uğruna her türlü fedakarlığın tereddüt etmeden yapabileceği sınırları belirli toprak parçası vatan olarak tanımlanmaktadır (Çifçi ve Dikmenli, 2016).

En eski anlamıyla ataların doğup büyüdüğü yer olan vatan bazen yaşanılan bazen de yaşamın geçirildiği yer olarak kişiler tarafından kabul edilmektedir (Sağdıç ve İlhan, 2018). Yerli halk tarafından yaşanılan yer olarak tanımlanan vatan aslında bağlılık ve aidiyet duygularını ifade eden, anıların, deneyimlerin ve iç dünyaların yansımaları gösteren kutsal bir düşüncedir (Duran, 2018). Bu tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere vatan, sadece coğrafi bir bölgeyi değil, aynı zamanda o bölgedeki kültürü, tarihi ve değerleri de içerir. Birey için vatan, sadece toprak parçasıyla ilişkili değil, aynı zamanda bu topraklardaki insanlar, dil, gelenekler ve değerlerle bağlantılıdır.

Suriye’de 2011 yılında başlayan iç karışıklıklar sonucunda milyonlarca Suriyeli, yaşamlarını sürdürebilmek için ülkelerini terk etmek zorunda kalmıştır. Bu durum Türkiye gibi komşu ülkeler üzerinde büyük etkilere yol açmıştır. Türkiye, Suriyeli mültecilere ev sahipliği yaparak bölgesel bir insani krizle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye’nin 2023 yılında yayımlanan verilere göre yaklaşık 3,6 milyon kayıtlı Suriyeli’ye ev sahipliği yaptığı bilinmektedir ve diğer milletlerden de yaklaşık 320.000 mülteci bulunmaktadır (United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR], 2023). Göç, bireylerin sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamlarını derinden etkileyebilir. Bu durum göçün yalnızca coğrafi bir değişiklik değil, aynı zamanda göç eden bireylerin tüm yaşamını etkileyen kapsamlı bir süreç olduğunu göstermektedir. Bu etkiler hem göç edenlerin hem de hedef ülkelerin sosyal, ekonomik ve politik dinamiklerini kapsamaktadır. Göçmenlerin buldukları topluma uyum süreçleri sosyal yaşamı büyük ölçüde etkilemektedir. Bu süreç de göç araştırmalarının en önemli konularından birisidir. Uyum süreci, göçmenlerin buldukları toplumla bütünleşerek o topluma

entegre olmalarıdır (Yalçın, 2004). Bireylerin uyum süreci kolay olmayan, uzun bir zaman dilimini gerektiren bir süreç olsa da aile, yaşanılan çevrenin ve okulların desteği gibi faktörlerle bu süreç kısalabilmektedir. Bu süreçte, Türkiye'de yaşayan Suriyeli öğrencilerin, kendi ülkelerinden uzakta yeni bir yaşam kurma çabası Türkiye'ye yönelik bakış açıları önemli bir araştırma konusu olmuştur.

Türkiye algısı hem ulusal hem de uluslararası düzeyde bir ülkenin genel imajını ve itibarını belirleyen önemli bir faktördür. Bu algı, çeşitli faktörlerden etkilenebilir ve bu algının pozitif veya negatif olması, bir ülkenin dış ilişkileri, ekonomisi, turizm potansiyeli ve uluslararası etkileşimleri üzerinde önemli bir rol oynar. Milli Eğitim Temel Kanunu (1979) ilk maddesinde “Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” ifadesi Türk Milli Eğitiminin genel amaçları arasında yer almaktadır. Hem geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin hem de değişen kültürel yapıda yetişen Türk öğrencilerin Türkiye'ye yönelik algılarını anlamak ve bu algıları olumlu bir şekilde şekillendirmek, gelecekteki toplumun sağlıklı bir şekilde gelişmesi için önemlidir.

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde vatan algısını belirlemeye yönelik (Yazıcı ve Yazıcı, 2010; Özkan ve Taşkın, 2014; Ersoy ve Öztürk, 2015; Çiftçi ve Dikmenli, 2016; Demirbaş, Dikmenli ve Gafa, 2018) çalışmaların yanı sıra, vatan kavramına yönelik (Özkan ve Taşkın, 2014; Gömleksiz ve Öner, 2016; Sağdıç ve İlhan, 2018; Er Türküresin, 2018; Palavan ve Kozaner Yenigül, 2021) metafor çalışmalarının da gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Fakat alan yazın araştırmalarında doğrudan Türkiye algısı ile ilgili Türk ve Suriyeli öğrencilerle karşılaştırmalı bir araştırma yapılmamıştır. Bu nedenle yaklaşık 13 yıldır ülkemizde yaşayan Suriyeli öğrencilerin Türkiye'ye entegrasyon sürecinin gözlemlenebilmesi, Türk öğrencilerle algılarının

karşılaştırılabilmesi ve Türkiye'ye ilişkin nasıl bir düşünce yapısında olduklarının belirlenebilmesi için konunun araştırılması gerekli görülmüştür.

Bu noktadan hareketle bu çalışmada Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkiye kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere çözüm aranmıştır;

1. Türk öğrencilerin Türkiye kavramıyla ilgili ürettikleri metaforlar nelerdir?
2. Türk öğrencilerin Türkiye kavramıyla ilgili ürettikleri metaforlar hangi kategoriler altında toplanmıştır?
3. Suriyeli öğrencilerin Türkiye kavramıyla ilgili ürettikleri metaforlar nelerdir?
4. Suriyeli öğrencilerin Türkiye kavramıyla ilgili ürettikleri metaforlar hangi kategoriler altında toplanmıştır?
5. Türk ve Suriyeli öğrencilerin ürettikleri metaforlar ve kategorilerin benzerlikleri ve farklılıkları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkiye'ye ilişkin algılarını metaforlar yardımıyla belirlemeye yönelik hazırlanan bu araştırma nitel araştırma modellerinden betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2010). Bu çalışmada metaforların tercih edilmesinin çeşitli nedenleri vardır. Morgan'a (1980) göre metaforlar aracılığıyla bir insanın herhangi bir konu hakkında nasıl ve hangi açılardan düşündüğüne ilişkin bilişsel yaklaşımı ortaya konabilir. Bunların yanı sıra çocukların zihinsel çıkarım becerilerini ve

zihinsel yorumlama yeteneklerini açıklayarak yol gösterdiği de bilinmektedir (Del Sette, Bambini Bischetti ve Lecce, 2020). Bu nedenle birçoğu Türkiye’de doğan ve Türkiye’de yaşayan Suriyeli öğrencilerin kendi ülkelerinden uzakta yeni bir yaşam kurma sürecinde Türkiye’ye yönelik bakış açılarının anlaşılması ve Türk öğrencilerle karşılaştırılması açılarından betimsel tarama modelinin uygun olduğu düşünülmüştür.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu 2023-2024 öğretim yılının güz döneminde Kayseri’de öğrenim gören Türk ve Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrenciler Türk ve Suriyeli öğrencilerin beraber eğitim gördüğü iki devlet okulundan seçilmişlerdir. Araştırmanın belirlenen iki okulda yapılmasında Suriyeli öğrencilerin sayılarının çok olması göz önünde bulundurulmuştur. Öğrencilerin katılımında gönüllü olmaları dikkate alınmıştır. Çalışma grubunun seçimi amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme önceden belirlenen ölçütler kapsamında türlerinin seçilerek durumun derinlemesine incelemesini sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Türk ve Suriyeli öğrencilerin karışık eğitim gördüğü sınıflarda öğrenime devam etme ölçütünü sağlayan öğrencilerle çalışma yürütülmüştür. Metafor formu toplamda 240 öğrenciye uygulanmıştır. Ancak katılımcı öğrencilerden 19’u metaforla ilgili cümle yazmamaları, 11’i ise metaforla ilgili bağlantı kurmamaları nedeniyle çalışmadan çıkarılmıştır. Dolayısıyla araştırmada 210 öğrencinin metafor formu değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve sınıflara göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Türk ve Suriyeli Öğrencilerden Oluşan Çalışma Grubu Dağılımı

	Sınıf Düzeyi	Kız	Erkek	Toplam
	5. Sınıf	15	13	28
	6. Sınıf	13	14	27
Türk öğrenciler	7. Sınıf	14	13	27
	8. Sınıf	13	15	28

	Toplam	55	55	110
	5. Sınıf	12	13	25
	6. Sınıf	13	10	23
Suriyeli öğrenciler	7. Sınıf	12	13	25
	8. Sınıf	15	12	27
	Toplam	52	48	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya 110 Türk ve 100 Suriyeli olmak üzere, toplamda 210 öğrencinin katıldığı görülmektedir. Cinsiyet ve sınıf dağılımlarına bakıldığında ise bu araştırmada 107 kız, 103 erkek öğrencinin yer aldığı ve bunların 53'ünün 5. sınıf, 50'sinin 6. sınıf, 52'sinin 7. sınıf ve 55'inin 8. sınıfta öğrenimlerine devam ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla araştırmada bulunan Türk ve Suriyeli öğrencilerin toplam sayılarının, cinsiyet ve sınıf dağılımlarının benzer nicelikte olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri metafor formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu veri toplama aracı hazırlanmadan önce ilk olarak Türkiye kavramına ve metafor çalışmalarına ilişkin alan yazın taraması gerçekleştirilmiştir. Yapılan tarama sonucu alan yazın da Türk ve Suriyeli öğrencilerin Türkiye algısını belirlemeye çalışan hiçbir araştırmanın olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca bu aşamada metafor çalışmasında kullanılacak veri toplama aracının geliştirilmesinde dikkat edilmesi gereken ilke ve aşamalara yönelik incelemeler yapılmış, veri toplama aracı oluşturulmuştur. Uzman görüşleri neticesinde de taslak formuna son hali verilmiş ve 12.10.2023 tarihli ve E-61923333-050.99-297243 sayılı etik kurul onayı alınmıştır. Metafor formu iki bölümden oluşmaktadır: birinci bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri, ikinci bölümde ise bir soru vardır. Bu forma öğrencilere gerekli açıklamaların yapıldığı bir yönerge de eklenmiştir. Öğrencilerin Türkiye algılarını metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmak için; “*Türkiye ..... gibidir, çünkü .....*” ifadesini tamamlamaları istenmiş, Türkiye’yi metaforla tanımladıktan sonra yaptıkları tanımları sebepleriyle birlikte açıklamaları uyarısında bulunulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler, sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan analiz yöntemlerinden birisi olan içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç katılımcıların görüşleri doğrultusunda araştırma konusunu açıklayabilecek kavramlara ve temalara ulaşmaktır. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar, temalar çerçevesinde bir araya getirilerek anlaşılabilir şekilde düzenlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkiye ile ilgili metaforlarının analiz edilmesi sürecinde Kılcan'ın (2019) belirttiği içerik analizinin aşamaları doğrultusunda aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmiştir:

Adlandırma Aşaması

Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerin Türkiye kavramıyla ilgili kullandıkları metaforları belirlemek için cevapları incelenmiş ve geliştirdikleri metaforlar listelenmiştir. Bu aşamada öğrencilerin Türkiye ile ilişkilendirdiği metaforu anlamlı bir şekilde yanıtlayıp yanıtlanmadığına bakılmış ve metafor özelliği taşımayan cevaplar elenmiştir. Kodlama aşamasında Türk ve Suriyeli olmak üzere iki farklı grupta bulunan öğrenciler T.Ö.1. = Türk Öğrenci 1, S.Ö.1.= Suriyeli Öğrenci 1 şeklinde kodlanmıştır.

Eleme ve Arıtma Aşaması

Öğrenciler tarafından kullanılan metaforlar tekrar kontrol edilerek her metafor "metaforun kaynağı ile arasındaki ilişki" bakımından değerlendirilerek aynı anlamı yansıtan metaforlarla bir arada gruplandırılmıştır. Bazı öğrencilerin metafor belirtmeler bile anlamlı bir dayanak sunmadıkları ve dolayısıyla metaforla ilişki kuramadıkları görülmüştür. Metaforun kaynağı ile arasındaki ilişki yazılmayan, gerekçeleri belirtilmeyen ya da anlaşılmayan 30 cevap geçersiz sayılmıştır. Araştırmada Türk öğrenciler tarafından 110, Suriyeli öğrenciler tarafından ise 100 olmak üzere toplamda 210 metafor üretilmiştir. Bu aşamada, bazı metaforların birden fazla öğrenci tarafından üretildiği görülmüştür.

Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması

Değerlendirme için alınan kağıtlardaki metaforlar alfabetik olarak sıralanmış ve her bir metaforu temsil edecek örnek metafor ifadeleri seçilmiştir. Araştırmada öğrencilerin ürettikleri metaforların açıklamaları dikkate alınarak Türkiye'ye ilişkin Türk öğrenciler tarafından beş ve Suriyeli öğrenciler tarafından beş kategori oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması

Araştırma sürecinde öğrencilerin Türkiye kavramına ilişkin algılarına dair verilerin nasıl toplandığı ve bu verilerin detaylı analizi açıklanmıştır. Bulgular kısmında da kategorilerde yer alan metaforlara ilişkin öğrencilerin cevaplarından doğrudan alıntılar yapılmıştır. Alınan uzman görüşlerinden sonra metaforlara ve kategorilere son biçimi verilmiştir. Verilerin analizi sürecinde metaforların ve bu metaforlarla ilişkili açıklamalar doğrultusunda oluşturulan kategoriler iki öğretim üyesine incelettirilmiştir. Öğretim üyelerine öğrencilerin oluşturdukları metaforları hangi kategorilere koyabilecekleri sorulmuş ve oluşturulan kategorilere metaforları yerleştirmeleri istenmiştir. Öğretim üyelerinin yaptığı eşleştirmeler ile araştırmacının oluşturduğu kategoriler karşılaştırılarak, görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenmiştir. En son olarak da, Miles ve Huberman'ın (1994'in formülünden (Güvenilirlik=Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) yararlanılarak araştırmanın güvenilirliği hesaplanmıştır. Nitel araştırmalarda, uzman ve araştırmacı arasındaki uyumun/uzlaşmanın %90 ve üzeri olması halinde istenilen düzeye erişildiği düşünülürse (Saban, 2009), hesaplamalar sonucu ortaya çıkan %92 güvenirlikle, arzu edilen seviyeye ulaşıldığı söylenebilir.. Ayrıca Türk ve Suriyeli öğrenciler için ayrı oluşturulan kategoriler araştırmacılar tarafından açıklanmış ve karşılaştırılmıştır.

İyi bir araştırmada bilginin ayrıntılı raporunun sunulması ve araştırmacıların verilen sonuçlara nasıl ulaştıklarını açıklamaları geçerlik için önemli bir kriterdir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Öğrencilerin Türkiye kavramına yönelik algılarının belirlendiği bu araştırmada metaforların analiz edilme süreci kapsamlı bir biçimde açıklanmış ve

araştırmanın bulgular kısmında öğrencilerin cümlelerinden alıntılarla örnekler sunulmuştur. Bunlar araştırmanın geçerliliğini artırıcı önlemler olarak gösterilebilir.

Sonuç olarak Türk öğrenciler tarafından 23 metafor ve metaforla ilgili açıklamalarına göre beş kategori, Suriyeli öğrenciler tarafından 22 metafor ve metaforla ilgili açıklamalarına göre beş kategori tamamlandıktan sonra metaforların frekans (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanmıştır.

BULGULAR

Araştırmada Türk ve Suriyeli öğrencilerin belirttikleri tüm metaforlar sunulmuş ve daha sonra oluşturulan alt problemlere dair sonuçlar ele alınmıştır. Tablo 2’de Türkiye ile ilgili Türk öğrencilerin oluşturdukları metaforlar tekrar etme sıklığı ve frekansına göre sunulmuştur.

Tablo 2. Türk Öğrenciler Tarafından Türkiye Kavramı için Üretilen Metaforlar

Sıra No	Metafor	(f)	%	Sıra No	Metafor	(f)	%
1	Aile	29	26.36	13	Hediye	1	0.90
2	Baba	13	11.81	14	Gemi	1	0.90
3	Cennet	13	11.81	14	Meyve ağacı	1	0.90
4	Anne	12	10.90	16	Kale	1	0.90
5	Gökkuşağı	9	8.18	17	Kalkan	1	0.90
6	Yuva	8	7.27	18	Kardeş	1	0.90
7	Anne-baba	5	4.54	19	Kitap	1	0.90
8	Aşure	4	3.63	20	Ekmek	1	0.90
9	Çiçek	2	1.81	21	Yıldız	1	0.90
10	Kızılây	2	1.81	22	Polis	1	0.90
11	Abi	1	0.90	23	Takım	1	0.90
12	Dost	1	0.90				
Toplam						110	100

Tablo 2 incelendiğinde 110 Türk öğrenci tarafından 23 farklı metafor üretildiği görülmektedir. Bu metaforlar arasında aile (f=29) en çok kullanılan metafor olurken bu

metaforu sırasıyla baba (f=13), cennet (f=13), anne (f=12), gökkuşağı (f=9), yuva (f=8) ve anne-baba (f=5) metaforları takip etmektedir.

Türkiye kavramına yönelik Türk öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlar sunulduktan sonra, oluşturulan bu metaforların gerekçelerine göre alan uzmanlarının görüşleri de alınarak beş farklı kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler sırasıyla; aile unsuru, değer unsuru, tabiat ve doğa olayları unsuru, somut kavram unsuru ve koruma unsurudur. Tablo 3'te Türk öğrenciler tarafından Türkiye kavramına yönelik oluşturulan metaforların kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. Türk Öğrenciler Tarafından Oluşturulan Türkiye Kavramına Yönelik Kategoriler

Kategoriler	Metafor	(f)	%
Aile unsuru	Aile (29), baba (13), anne (12), yuva (8), anne- baba (5), abi (1), kardeş (1)	69	62,72
Değer unsuru	Cennet (13), Kızılay (2), dost (1)	16	14,54
Tabiat ve doğa olayları unsuru	Gökkuşağı (9), çiçek (2), meyve ağacı (1), yıldız (1)	13	11,81
Somut kavram unsuru	Aşure (4), hediye (1), gemi (1), kitap (1), ekmek (1), takım (1)	9	8,18
Koruma unsuru	Kale (1), kalkan (1), polis (1)	3	2,72
	Toplam	110	100

Tablo 3 incelendiğinde Türkiye kavramına yönelik Türk öğrencilerin beş farklı kategoride metafor ürettikleri anlaşılmaktadır. Metaforlar içerisinde en çok metaforun geliştirildiği kategori aile unsuru (f=69) olmuştur. Bu kategoriyi değer unsuru (f=16), tabiat ve doğa olayları unsuru (f=13), somut kavram unsuru (f=9) ve koruma unsuru (f=3) takip etmektedir. Türkiye kavramına ait oluşturulan kategorilere yönelik örnek metaforlar aşağıda sunulmuştur:

Aile unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

T.Ö.20. *“Türkiye baba gibidir, çünkü herkese kucak açar.”*

T.Ö. 54. *“Türkiye aile gibidir, çünkü aile üyeleri gibi birbirimize sevgiyle bağlıyız.”*

T.Ö.92. *“Türkiye anne gibidir, çünkü anne gibi bize sahip çıkar, merhametiyle bizi sarar.”*

Değer unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

T.Ö.34. *“Türkiye benim için Kızılay gibidir, çünkü Türkiye çok yardımsever bir ülkedir.”*

T.Ö.18. *“Türkiye cennet gibidir, çünkü cennet gibi doğal güzelliklerimiz var.”*

Tabiat ve doğa olayları unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

T.Ö.37. *“Türkiye gökkuşuğu gibidir, çünkü gökkuşağının renkleri gibi içinde her çeşit insan vardır.”*

T.Ö.50. *“Türkiye çiçek gibidir, çünkü güzellikleri çiçekler gibi çeşit çeşittir.”*

Somut kavram unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

T.Ö.4. *“Türkiye hediye gibidir, çünkü bizi hep mutlu eder.”*

T.Ö.22. *“Türkiye aşure gibidir, çünkü aşurenin malzemeleri gibi içinde her tat vardır.”*

Koruma unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

T.Ö.46. *“Türkiye kalkan gibidir, çünkü düşmanlara karşı bizi kalkan gibi korur.”*

T.Ö.95. *“Türkiye polis gibidir, çünkü bizi her zaman korur.”*

Araştırma problemleri kapsamında Tablo 4’te Türkiye ile ilgili Suriyeli öğrencilerin ifade ettikleri tüm metaforlar tekrar etme sıklığı ve frekansına göre sunulmuştur.

Tablo 4. Suriyeli Öğrenciler Tarafından Türkiye Kavramı için Üretilen Metaforlar

Sıra No	Metafor	(f)	%	Sıra No	Metafor	(f)	%
1	Aile	14	14	12	Kardeş	3	3
2	Baba	13	13	13	Abla	2	2
3	Vatan	9	9	14	Gemi	2	2
4	Anne	9	9	15	Okul	2	2
5	Cennet	7	7	16	Otel	1	1
6	Çiçek	6	6	17	Kale	1	1
7	Ev	6	6	18	Jandarma	1	1
8	Gökkuşáğı	5	5	19	Tatlı	1	1
9	Güneş	5	5	20	Bahçe	1	1
10	Abi	5	5	21	Arkadaş	1	1
11	Anne-baba	5	5	22	Öğretmen	1	1
Toplam						100	100

Tablo 4 incelendiğinde 100 Suriyeli öğrenci tarafından 22 farklı metafor üretildiği görülmektedir. Bunlar arasında en çok aile (f=14) metaforu ifade edilirken bu metaforu sırasıyla baba (f=13), vatan (f=9), anne (f=9), cennet (f=7), çiçek (f=6), ev (f=6), gökkuşáğı (f=5), güneş (f=5), abi (f=5) ve anne-baba (5) metaforları izlemektedir.

Suriyeli öğrenciler tarafından Türkiye kavramıyla ilgili oluşturulan metaforlar belirlendikten sonra metaforların kategorilendirilmesi aşamasına geçilmiştir. Alan uzmanlarının görüşleri de alınarak beş farklı kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler; aile unsuru, tabiat ve doğa olayları unsuru, değer unsuru, somut kavram unsuru ve koruma unsuru şeklinde sıralanmaktadır. Tablo 5'te Suriyeli öğrenciler tarafından Türkiye kavramına yönelik oluşturulan metaforların kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 5. Suriyeli Öğrenciler Tarafından Oluşturulan Türkiye Kavramına Yönelik Kategoriler

Kategoriler	Metafor	f)	%
Aile unsuru	Aile (14), baba (13), anne (9), ev (6), abi (5), anne-baba (5), kardeş (3), abla (2)	57	57
Tabiat ve doğa olayları unsuru	Çiçek (6), gökkuşağı (5), güneş (5), bahçe (1),	17	17
Değer unsuru	Vatan (9), cennet (7)	16	16
Somut kavram unsuru	Okul (2), gemi (2), otel (1), tatlı (1), arkadaş (1), öğretmen (1)	8	8
Koruma unsuru	Kale (1), jandarma (1)	2	2
Toplam		100	100

Tablo 5'te Türkiye kavramına yönelik Suriyeli öğrencilerin beş farklı kategoride metafor ürettikleri görülmektedir. Metaforlar içerisinde en çok metaforun üretildiği kategori aile unsuru (f=57) olmuştur. Bu kategoriyi tabiat ve doğa olayları unsuru (f=17), değer unsuru (f=16), somut kavram unsuru (f=8), ve koruma unsuru (f=2) takip etmektedir. Türkiye kavramına ait oluşturulan kategorilere yönelik örnek metaforlar aşağıda sunulmuştur:

Aile unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

S.Ö.42. *“Türkiye baba gibidir, çünkü baba gibi ihtiyaçlarımızı karşılar.”*

S.Ö.76. *“Türkiye anne baba gibidir, çünkü herkesi korur ve herkese sahip çıkar.”*

S.Ö.59. *“Türkiye kardeş gibidir, çünkü bize bakar ve paylaşmayı bilir.”*

Tabiat ve doğa olayları unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

S.Ö.15. *“Türkiye çiçek gibidir çünkü çiçekler gibi güzel her şey var içinde.”*

S.Ö.89. *“Türkiye güneş gibidir, çünkü bizi aydınlatır, bizi ısıtır.”*

Değer unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

S.Ö.71. *“Türkiye vatan gibidir, çünkü benim gibi Suriye’den gelen insanları korudu. Türkiye olmasaydı ben yaşayamazdım.”*

S.Ö.16. *“Türkiye cennet gibidir, çünkü gezilecek çok güzel yerleri var, parkları var, şehirleri var.”*

Somut kavram unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

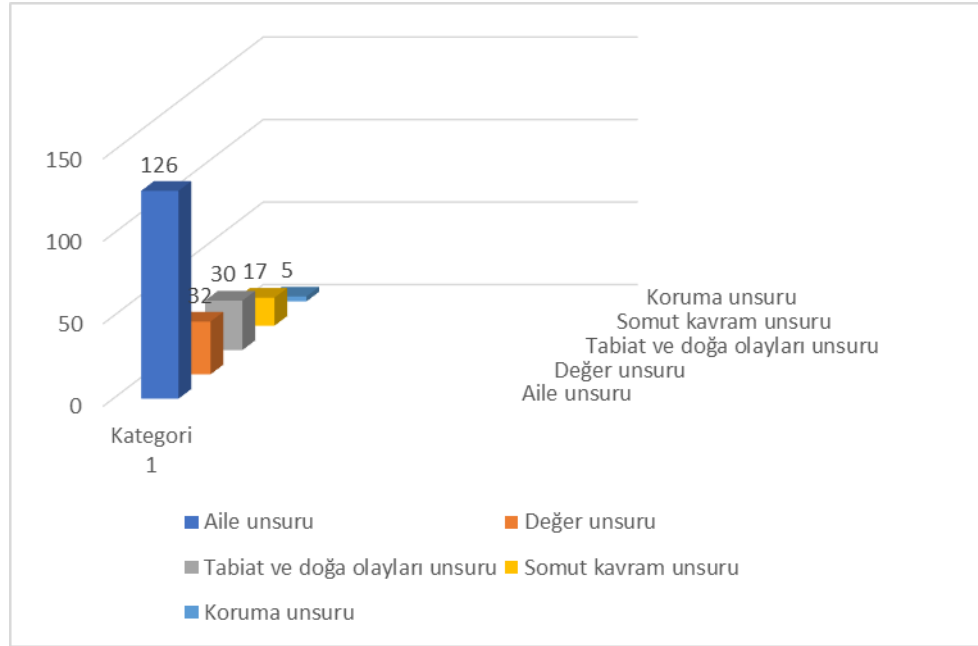
S.Ö.94. *“Türkiye otel gibidir, çünkü bize bakılır, içinde hepimize yer var.”*

S.Ö.28. *“Türkiye öğretmen gibidir, çünkü burada her gün bir şey öğreniyoruz.”*

Koruma unsuru kategorisine yönelik katılımcıların örnek Türkiye metaforları

S.Ö.69. *“Türkiye jandarma gibidir, çünkü bizi her zaman korur sahip çıkar.”*

S.Ö.55. *“Türkiye kale gibidir, çünkü düşmanlar içine giremez bizi korur.”*

Şekil 1. Türk ve Suriyeli öğrencilerin ürettikleri metaforlara göre oluşturdukları kategoriler

Şekil 1 incelendiğinde Türk ve Suriyeli öğrencilerin ürettikleri beş kategorinin de aynı olduğu görülmektedir. Kategoriler aile unsuru, tabiat ve doğa olayları unsuru, koruma unsuru, değer unsuru ve somut kavram unsuru şeklindedir. Bu bakımdan Türk öğrencilerin ($f=110$) ve Suriyeli öğrencilerin ürettikleri metaforlar ($f=100$) hem nicelik hem de nitelik bakımından büyük ölçüde benzerdir. Türk ve Suriyeli öğrencilerin ürettikleri metaforlar en çok aile unsuru kategorisine dahil edilmiştir. Türk öğrenciler bu kategori için ($f=69$) metafor geliştirirken Suriyeli öğrenciler de ($f=57$) metafor üretmişlerdir. Bu bağlamda aile unsuru kategorisi toplam 126 metaforla ifade edilmiştir. Değer unsuru kategorisinde Türk öğrenciler ($f=16$) ve Suriyeli öğrenciler ($f=16$) tarafından toplam 32 metafor üretilmiştir. Geliştirilen metafor sayısı aynı olsa da burada dikkat çeken önemli bir ayrım vardır. Türk öğrencilerden farklı olarak Suriyeli öğrenciler ($f=9$) vatan metaforunu üretmişlerdir. Bu durum Suriyeli öğrencilerin

Türkiye'yi vatan olarak benimsediklerini, Türkiye'yi manevi bir değer olarak görerek vatanı ve milleti milli bir değer olarak sahiplendiklerini göstermektedir. Değer unsuru kategorisi içinde yer alan cennet metaforu Türk öğrencilerde (f=13), Suriyeli öğrencilerde (f=7)'dir. Bu metaforun Türk ve Suriyeli öğrenciler tarafından fazla üretilmesi öğrencilerin manevi değerlerine bağlılıkları ile yorumlanabilir. Türk ve Suriyeli öğrencilerde değer unsurundan sonra en fazla metafor geliştirilen kategori tabiat ve doğa olayları unsuru olmuştur. Bu kategori için Türk öğrenciler (f=13), Suriyeli öğrenciler (f=17) metafor üretmişlerdir. Somut kavram unsurunda Türk öğrenciler (f=9) ve Suriyeli öğrenciler (f=8) toplam (f=17) metafor üretmişlerdir. Koruma unsurunda Türk öğrenciler (f=3), ve Suriyeli öğrenciler (f=2) toplam (f=5) metafor geliştirmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerinin Türkiye kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlendiği bu araştırmada 210 öğrencinin toplamda 35 farklı metafor ürettikleri anlaşılmıştır. Bu metaforların 110'u Türk ve 100'ü Suriyeli öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Öğrencilerin geliştirdikleri metafor sayısının fazla olmasının temel nedeninin Türkiye kavramının kapsamlı bir anlama sahip olması gösterilebilir.

Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerin ürettiği metaforlar beş farklı kategoride toplanmıştır. Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencilerin ürettiği kategorilerin tamamı aynıdır ve bu kategoriler; aile unsuru, değer unsuru, tabiat ve doğa olayları unsuru, somut kavram unsuru ve koruma unsuru şeklindedir. Türk ve Suriyeli öğrencilerin Türkiye kavramına ilişkin algılarının benzer olmasının nedeni ortak sosyo-kültürel çevre, eğitim sistemi, toplumsal entegrasyon, medya, tarihsel coğrafi yakınlık gibi etkenlerin her iki grup üzerinde benzer şekilde etkili olduğunu göstermektedir.

Türk öğrenciler en çok metaforu aile unsuru kategorisinde üretirlerken, Suriyeli öğrenciler de aynı şekilde en çok metaforu aile unsuru kategorisinde geliştirmişlerdir. Beslenme, bakım, sevgi gibi ilk ihtiyaçları; eğitim, kültürel değerleri kazanma gibi temel ihtiyaçları ailede karşılanır ve dolayısıyla aile yaşamda çok önemlidir. Yakınıyla

yaşayan ve ortak bir mekânı paylaşan, bir takım duygusal bağların kurulduğu, sosyal durumların, rollerin ve görevlerin üstlenildiği, sevgi ve ait olma gibi önemli duygularının paylaşıldığı birlikteliktir (Allender ve Spradley, 2005). Bu nedenle ortaokul öğrencilerinin Türkiye kavramı denildiğinde zihinlerinde oluşan ilk kavram ailedir. Dolayısıyla en çok metaforun aile unsuru kategorisinde bulunması bu durumun doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Alan yazında, vatan kavramı ile ilgili algıları belirlemeye yönelik yapılan metafor çalışmalarında benzer kategorilerin ortaya çıktığı görülmektedir. Öğrencilerinin vatan kavramına ait aile metaforları ve kategorileri oluşturduğu çalışmalarla alan yazında karşılaşılmaktadır (Özkan ve Taşkın, 2014; Gömleksiz ve Öner, 2016; Er Türküresin, 2018; Değirmenci, 2019; Palavan ve Kozaner Yenigül, 2021). Alan yazındaki sonuçlar bu araştırmanın sonuçları ile benzer şekildedir.

Türk ve Suriyeli öğrenciler tarafından aile unsuru kategorisinden sonra en fazla metafor üretilen bir diğer kategori değer unsuru kategorisidir. Türk öğrenciler en çok cennet metaforunu üretirken Suriyeli öğrencilerin vatan ve cennet metaforunu geliştirdikleri görülmüştür. Türk ve Suriyeli öğrencilerin manevi bir değer olan cennet metaforunu ortak olarak ürettikleri tespit edilmiştir. Türk ve Suriyeli öğrenciler Türkiye'nin doğal, tarihi ve kültürel zenginliklerinin farkında olarak metaforlar ürettikleri belirlenmiştir. Ayrıca Türk halkının misafirperverliği ve sıcakkanlılığından ötürü öğrencilerin kendilerini cennette gibi hissettikleri de anlaşılmıştır. Suriyeli öğrencilerin Türkiye'yi vatanları olarak görmeleri dikkat çeken ve incelenmesi gereken bir kategoridir. Suriyeli öğrencilerin Türkiye kavramına yönelik algılarında öne çıkan bu kategori incelendiğinde Türkiye ve vatan kavramı arasında öğrencilerin bağ kurdukları görülmüştür. Bu durum çocukların iki kavram üzerindeki düşüncelerinin ve algılarının birbirine yakın ve ilişkili olduğunu göstermektedir. Yaşamın bu denli merkezinde olan; kimlik duygusunun oluşumunu ve kim olduğumuzun şekillenmesinde büyük bir rol oynayan ev kavramının ulusal anlamdaki karşılığı ise vatan olarak değerlendirilir (Chang, 2010, s.388). İnsanların doğup büyüdüğü, aralarında milli bağlar bulunan bireylerle bir arada yaşadığı, sınırları belli olan toprak parçası vatandır (Çifçi ve Dikmenli, 2016). Göçlerde uyum sorununun temel nedeni olan dil sorunudur. Dil sorunu çözülemediği takdirde göç edilen toplumla etkileşim yaşanması neredeyse imkânsız

olmaktadır. 1970'lerden itibaren yapılan göç araştırmalarında kültürleşmenin temel ölçüsü olarak dil kazanımı ön plana çıkmıştır (Bartram, Maritsa & Monforte, 2017). Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin çoğunun doğum yerinin Türkiye olması ve dil problemini büyük ölçüde aşmaları yaşanan uyum sorunlarını biraz da olsa çözdüklerini ispatlar niteliktedir. Aynı zamanda bu durum farklı kültüre erken yaşta adapte olan çocukların kendi kültürlerinden kısmen de olsa koptuklarının bir kanıtıdır.

Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin büyük bölümünün doğum yerinin Türkiye olması ve dil sorununun büyük ölçüde üstesinden gelmeleri Türkiye'yi vatanları olarak algılamalarında önemli bir etkidir. Dil sorunu çocukların topluma entegre olmasını zorlaştıran sosyal uyumun önündeki büyük bir engeldir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki dil sorununu aşamayan çocukların okul ve sosyal uyum becerileri zayıf kalmaktadır (Uzun ve Bütün, 2016; Erdem, 2017; Levent ve Çayak, 2017). Bu bağlamda geçici koruma altındaki çocukların hem sosyal uyum hem de Türkiye'ye kendilerini ait hissetmeleri için dil bariyerinin ortadan kalkması gerekmektedir.

Dil becerileri, geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin yeni toplumlarına uyum sağlamalarında önemli bir rol oynar. Dil, hem sosyal etkileşimlerin bir aracıdır hem de kültürel kimliğin bir parçasıdır. Dil engeli, Suriyeli öğrencilerin sosyal hayatta ve okulda sağlıklı ilişkiler kurmalarını zorlaştırabilir. Bu nedenle, dil becerilerinin geliştirilmesi, göçmen çocukların Türkiye'ye ve Türk toplumuna aidiyet hissini artırmada önemli bir adım olabilir. Bu onların yaşam tecrübelerini zenginleştirir ve Türkiye'yi vatanları olarak görmelerini sağlar.

Demirbaş, Dikmenli ve Gafa (2018) Kırşehir'de geçici koruma altındaki Suriyeli sığınmacılarla yaptıkları araştırmada sığınmacıların vatan algılarını, vatandan uzak olma hakkındaki düşüncelerini, Türkiye'yi vatan olarak görme durumlarını, ileride yaşamak istedikleri yeri ve nedenlerini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda sığınmacıların vatanlarından uzak olma hakkındaki düşüncelerinin hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin olduğu; Suriyelilerin Türkiye'ye sığınırken beklentilerinin eş değer haklar, huzur ve güvenlik ile yüksek maddi gelir olduğu ve bu beklentilerinin karşılandığını düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmanın katılımcılarının büyük çoğunluğu

Türkiye'yi vatan olarak gördüklerini ve ileride yaşamak istedikleri yerin de Türkiye olduğunu belirtirken katılımcıların küçük bir kısmı ise Suriye'deki şartlar düzeldiği takdirde döneceğini ifade etmiştir. Şengül (2019) Suriyeli göçmen çocukların vatan algılarını incelediği araştırmasında yaşamış oldukları zorunlu göç durumunun çocukların geleceğe bakış açılarını etkilediğini, vatan algılarında bazı karmaşalara neden olduğunu ve katılımcıların çoğunun Türkiye'yi vatanı olarak gördüğünü ortaya koymuştur. Tanrıverdi ve Ulu (2020) Kayseri'deki Suriyeli sığınmacıların vatan algılarını, savaş öncesi ve sonrasına yönelik düşüncelerini incelemiş; katılımcıların bir kısmının kendisini vatansız olarak nitelendirdiklerini, bir kısmının Suriye'ye duydukları özlemlerle birlikte vatanları olarak Suriye'yi gördüklerini, bir kısmının ise vatanın bir yaşam alanı sunma yönünü değerlendirerek Türkiye'yi vatanları olarak algıladıklarını ortaya koymuşlardır. Alan yazında Türkiye'nin vatan olarak görülmesine dair ortaya çıkan bu sonuçlardaki gibi bu araştırmaya katılan öğrencilerin bir kısmı da Türkiye'yi vatanları olarak görmüşlerdir.

Duran (2018) ortaöğretim öğrencilerinin vatan algılarını metaforlar yoluyla incelemiş; öğrencilerin vatan kavramını aidiyet bağı, bir bünye, birleştirici unsur, gereksinim, hayat kaynağı, kimlik, kutsallık, sağlamlık ve bölünmezlik, sevda, sığınma yeri, tutunulacak bir yer, uğruna ölmeye değer bir yer ifadesi kategorilerindeki metaforlarla ifade ettiklerini belirlemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin söylemleri de alan yazındaki vatan kavramı metaforlarıyla benzer niteliktedir.

Üretilen metafor cümlelerinde hep olumlu ifadelerin bulunması ve hiç olumsuz açıklamalara yer verilmemesi Türk ve Suriyeli öğrencilerin Türkiye ile ilgili olumlu düşüncelerinin yerleşmiş olduğunun göstergesidir. Bu olumlu düşünce yapısının oluşmasında Türk toplumunun vatan kavramını genellikle kutsal bir değer olarak kabul etmesinin önemi büyüktür. Çocukların milli kimliklerine atfettikleri değer, ebeveynlerinin bu kavramlara verdikleri önemle yakından ilişkili olarak görülmektedir (Barrett ve Whannel, 1998). Magos (2019, s. 40), erken çocuklukta okulda sunulan uyarılar kadar, ailenin bu uyarıları desteklenme durumunun çocukların öteki kavramı

geliştirmelerinde bu durumun da doğrudan milli kimlik oluşumunda etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Suriyeli öğrenciler tarafından aile unsuru kategorisinden sonra en fazla metafor üretilen kategori tabiat ve doğa olayları unsuru olmuştur. Suriyeli öğrenciler ve Türk öğrencilerin bu kategoride fazlaca metafor ürettikleri görülmüştür. Öğrenciler gökkuşağı, çiçek, meyve ağacı, yıldız, güneş, bahçe metaforlarını üretmişlerdir. Öğrencilerin Türkiye metaforlarında tabiat ve doğa olayları unsurlarını sıklıkla kullanmış olmaları alan yazın bakımından değerlendirildiğinde, Türkiye'ye yönelik algılarının olumlu yönde olduğu ve mutluluk halinin ön plana çıktığı yönünde yorumlanabilir..

Türk ve Suriyeli öğrencilerde somut kavram unsuru ve koruma unsuru kategorilerinde ürettikleri metaforların nitelik ve nicelik bakımından birbirine yakın olduğu anlaşılmıştır. Türk ve Suriyeli öğrencilerin gökkuşağı ve aşure metaforlarını fazlaca geliştirdikleri görülmüştür. Bu metaforlara ilişkin açıklamalarda öğrenciler Türkiye'nin gökkuşağının renkleri gibi, aşurenin malzemeleri gibi çeşitlilikten ve farklılıktan oluştuğunu belirtmişlerdir. Gökkuşağının çeşitli renkleri bir arada barındırması, aşurenin farklı malzemeleri içermesi gibi Türkiye'nin de çok çeşitli kültürleri, dilleri, dinleri ve etnik grupları bir arada barındıran özelliğini vurgulayan metaforlar bu araştırmada oldukça dikkat çekmektedir.

Türk ve Suriyeli öğrencilerin Türkiye kavramına ait görüşlerini ifade ederken koruyucu metaforlardan yararlandıkları görülmektedir. Türk ve Suriyeli öğrenciler kale, kalkan, polis ve jandarma metaforlarıyla Türkiye'nin siyasi ve askeri gücü sayesinde kendilerini iç ve dış tehditlere karşı koruyacaklarını düşünmektedirler. Türk öğrencilerin az da olsa Kızılay ve dost metaforlarıyla Türkiye'nin yardımseverlik yönünü vurgulandığı ve değer unsurunu oluşturduğu, Suriyeli öğrencilerin değer unsuru kategorisinde yardımseverlik bağlamında metafor üretmediği görülmüştür.

Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin Türkiye'yi vatan olarak gördükleri, Türkiye'yi sahiplendikleri ve ürettikleri tüm metaforların olumlu olduğu görülmüştür. Suriyeli öğrencilerin Türkiye'yi vatan olarak görmeleri, onların Türkiye toplumuna entegrasyon

süreçlerinde ilerleme kaydettiklerini göstermektedir. Suriyeli öğrencilerin Türkiye'yi sahiplenmeleri ve ürettikleri metaforların olumlu olması, ülkede güçlü bir aidiyet hissine sahip olduklarını ve Türkiye'deki yaşam koşullarından memnuniyet duyduklarını ortaya koymaktadır. Buradan Suriyeli öğrencilerin gelecekte de Türkiye'de yaşamayı planladıkları, burada bir gelecek kurma hedefinde oldukları, burada uzun vadeli kalma niyetinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar, Suriyeli öğrencilerin Türkiye'de yaşamlarını sadece bir geçiş süreci olarak gördüklerini değil, kalıcı bir yerleşim ve yaşam planladıklarına dair ipucu sunmaktadır. Bu kapsamda araştırmayla ilgili aşağıdaki önerilerde bulunabilir:

Suriyeli öğrencilerin uyum sürecine bağlı olarak Türkiye kavramı ilerleyen yıllarda yeni bir katılımcı grubuyla tekrardan çalışılabilir.

Suriyeli öğrencilerin Türkiye'yi neden vatan olarak gördüklerini anlamak için derinlemesine görüşmeler, odak grup çalışmaları ve yaşam öyküsü anlatıları gibi nitel yöntemler kullanılarak olumlu tutumların arkasındaki nedenler derinlemesine analiz edilebilir.

Suriyeli öğrencilerin Türkiye'yi vatan olarak görmelerinin uzun vadeli psikososyal etkileri incelenebilir. Bu öğrencilerin gelecek beklentileri, kimlik gelişimleri ve topluma katılımlarının nasıl şekillendiğini anlamak da daha sürdürülebilir uyum politikaları oluşturulmasına katkı sağlayabilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'ye uyum sürecini hızlandırmak adına farklı kültürlere yönelik kapsayıcı eğitim etkinlikleri sınıf ortamlarında yapılabilir.

Dil becerilerinin geliştirilmesi ve eğitim olanaklarının sağlanması için yapılan tüm etkinliklerin çoğaltılması, Türkiye'ye ve Türk toplumuna kendilerini ait hissetmelerinde önemli rol oynayabilecektir.

Ders materyallerinde yabancı uyruklu öğrencilerin kendilerini bulabilecekleri kapsayıcı temalar ve içerikler kullanılması öğrencilerin kendilerini temsil edilmiş hissetmelerini sağlayabilir.

Empati geliştirmeye ve kültürel anlayışı artırmaya yönelik aktiviteler, çeşitli sosyal ve duygusal öğrenme stratejileri öğrencilerin pozitif ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Farklı sınıf seviyelerindeki çeşitli kavramların Türk ve Suriyeli öğrenciler ile diğer yabancı uyruklu öğrenciler tarafından nasıl algılandığı incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Allender, J. A., & Spradley, B. W. (2005). *Community health nursing concepts and practice* (5th ed.). PA: Lippincott Williams & Wilkins.
- Arslan, K., Hayır Kanat, M., Görgülü Arı, A., & Özdemir, M. (2023). Yerli ve göçmen ortaokul öğrencilerinin göç, göçmen, vatan, ülke ve savaş kavramlarına yönelik algıları. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 50, 164-183.
- Barrett, M., & Whannel, S. (1998). The relationship between national identity and geographical knowledge in English children. Poster presented at the *XVth Biennial Meeting of the International Society for the Study of Behavioural Development (ISSBD)*, Berne, Switzerland, 1st-4th July, 1998.
- Bartram, D., Maritsa, V., & Monforte, P. (2017). *Göç meselesinde temel kavramlar*, (Çev. İtir Ağabeyoğlu Tuncay), Ankara: Hece Yayınları.
- Bayar, V., & Bayar, S. A. (2015). *Araştırma yaklaşımları*. Turan, S. (Ed.). *Uygulamada araştırma yöntemleri* (s. 45-54) içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Chang, B. (2010) So close, yet so far away: Imaging Chinese "homeland" in Taiwan's geography education (1945-68). *Cultural Geographies*, 18(3), 385-411.
- Çifçi, T., & Dikmenli, Y. (2016). Üniversite öğrencilerinin vatan algısı ve geçmişe dönük değişimi. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 847-860.
- Değirmenci, Y. (2019). Examination of prospective teachers' perceptions of homeland: A phenomenological study. *Review of International Geographical Education Online*, 9(2),346-360.
- Del Sette, P.,Bambini, V., Bischetti, L., & Lecce, S. (2020). Longitudinal associations between theory of mind and metaphor under standing during middlechildhood. *Cognitive Development*, 56, 100958.
- Demirbaş, Ç.Ö., Dikmenli, Y., & Gafa, İ. (2018). Türkiye'de geçici koruma altındaki Suriyelilerin vatan algısına ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. c.13 s.2: 253-266.

- Duran, Y. (2018). *Ortaöğretim öğretmenlerinin vatan kavramına ilişkin algılarının metaforla belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Elban, M. (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin vatanseverlik tutumları: Ankara ili Kazan ilçesi örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (35), 451-462.
- Er Türküresin, H. (2018). Ortaokul öğrencilerinin vatan kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018(10), 30-41.
- Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve çözüme dair öneriler. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Ersoy, A. F., & Öztürk, F. (2015). Bir vatandaşlık değeri olarak yurtseverlik: Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algısı. *İlköğretim Online*, 14(3), 974-992.
- Faiz, M., Turan, S., & Avcı, E. K. (2021). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının vatanseverlik değerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 2021.
- Gömlüksiz M. N., & Öner, Ü. (2016). Ortaokul öğrencilerinin vatan kavramına ilişkin metaforik algıları. *Turkish Studies*, 11(2), 1409-1420.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılcan, B. (2019). Eğitim bilimlerinde metaforların bir veri toplama aracı olarak kullanılması, örnek bir uygulama. Kılcan, B. (Ed.), *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi* (s. 89-108) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Levent, F., & Çayak, S. (2017). Türkiyedeki Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(27), 21-46.
- Magos, K. (2019). Transforming the identity of the enemy in the Preschool Children: A case study in a Greek kindergarten. *International e-Journal Of Educational Studies*. c.3 s.5: 39-46.

- Millî Eğitim Temel Kanunu (1973, 24 Haziran), *Resmî Gazete*. (Sayı:14574) Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*. İstanbul: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (Yayın No. 280).
- Öner, N. (2008). *Millî zihniyet ve millî birlik*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Özkan, R., & Taşkın, M, A. (2014). İlköğretim öğrencilerinin vatan olgusuna ilişkin algılarının belirlenmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 7(17), 889-906.
- Palavan, Ö. & Kozaner Yenigül, Ç. (2021). Elementary and middle school students' perception of homeland through metaphors. *European Journal of Educational Research*, 10(2), 607-618.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Sağdıç, M. & İlhan, G. O. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “vatan” kavramına ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Geography and Geography Education*, (38), 104-118.
- Şengül, R. (2019). *Suriyeli göçmen çocuklarda vatan algısı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırma Enstitüsü.
- Tanrıverdi A., & Ulu, M. (2020). Kayseri’ deki Suriyelilerin vatan algısı, savaş öncesi ve sonrası yaşantılarına dair görüş ve düşünceleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (50), 262-289.
- UNHCR. (2023). *Türkiye’deki mülteciler ve sığınmacılar*. BM Mülteciler Örgütü, 26 Ocak 2023 tarihinde www.unhcr.org: <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar> adresinden edinilmiştir.
- Uzun, E. M., & Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.

- Yavuz, İ. (2018). Sosyal bilgiler derslerinde vatanseverlik değerinin öğretimi konusunda farklı ülke uygulamaları. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 3(1), 17-31.
- Yazıcı, S., & Yazıcı, F. (2010). Yurtseverlik eğitimi: Tarih ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin algı, tutum ve eğitimsel uygulamalarına yönelik bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 649-666.

SUMMARY

Introduction

Perception of Türkiye is an important factor that determines the general image and reputation of a country at both national and international levels. The perception of Türkiye can be affected by various factors, and whether this perception is positive or negative plays an important role in a country's foreign relations, economy, tourism potential and international interactions. In the literature research, no comparative research has been conducted directly regarding the perception of Türkiye with Turkish and Syrian students. For this reason, it was deemed necessary to investigate the subject in order to observe the integration process of Syrian students who have been living in our country for approximately 13 years, to compare them with Turkish students, and to determine what kind of mindset they have regarding Türkiye. In this research, it was aimed to comparatively determine the perceptions of Turkish and Syrian secondary school students regarding the concept of Türkiye.

Method

In this research, which aims to determine the perceptions of Turkish and Syrian secondary school students about Türkiye with the help of metaphors, the descriptive screening method, one of the qualitative research models, was used. The research group consisted of a total of 210 secondary school students, 110 Turkish and 100 Syrian, studying in Kayseri in the 2023-2024 academic year. Metaphor analysis was conducted to understand the perspectives of Syrian students living in Türkiye towards Türkiye in the process of establishing a new life away from their home country and to compare them with Turkish students. The data of the research were collected with the "Türkiye Metaphor Development Survey" form. In order to reveal secondary school students' perceptions of Türkiye with the help of metaphors; They were asked to complete the sentence "Türkiye is like ..... because .....". The data collected in the research was analyzed by content analysis, one of the analysis methods frequently used in social sciences. In this research, in which students' perceptions of the concept of Türkiye are determined, the process of analyzing metaphors is explained comprehensively and examples are given with quotes from students' sentences in the findings section of the research.

Results

After Turkish students completed 23 metaphors and 5 categories according to their explanations about metaphors, and after Syrian students completed 22 metaphors and 5 categories according to their explanations about metaphors, the frequency (f) and percentages (%) of metaphors were calculated. It can be seen that the 5 categories produced by Turkish and Syrian students are the same. The metaphors produced by Turkish students (f=110) and the metaphors produced by Syrian students (f=100) are largely similar in terms of quantity. The five categories created from the metaphors produced by Turkish and Syrian students are the same: family element, value element, nature and natural events element, concrete concept element and protection element. The metaphors most produced by Turkish and Syrian students were from the family element category. While Turkish students produced metaphors for this category (f=69), Syrian students

(f=57) produced metaphors. After the family element, value element came to the fore for Turkish students, and nature and natural phenomena element came to the fore for Syrian students. The most common metaphor produced by Turkish and Syrian students was followed by the value element category. Turkish students and Syrian students (f = 16) produced a total of (f = 32) metaphors. There is an important difference and similarity here. Syrian students (f=9), unlike Turkish students, produced the homeland metaphor. This element shows that Syrian students have adopted Türkiye as their homeland. It was observed that Turkish students (f = 13) and Syrian students (f = 7) jointly produced the metaphor of heaven. This situation is explained by the commitment of Turkish and Syrian students to their spiritual values. While Turkish students produced metaphors for the element of nature and natural events (f=13), Syrian students (f=17) produced metaphors. In the fourth categories where the most metaphors were produced, metaphors were created in the concrete conceptual element category for Turkish students (f = 9) and for Syrian students (f = 8). Turkish students included metaphor in the protection element category (f = 3), while Syrian students (f = 2) included metaphor. It was understood that Turkish and Syrian students demonstrated their commitment to their spiritual values by jointly producing the metaphor of heaven, and that they were aware of Türkiye's cultural riches by producing metaphors of rainbow and Ashura.

Argument

When the concept of Türkiye is mentioned to secondary school students, the first concept that comes to their minds is family. In the literature, it is seen that similar categories emerge in metaphor studies aimed at determining perceptions about the concept of homeland. It was observed that the Syrian students participating in the research produced homeland metaphors in the value element category, unlike Turkish students. The fact that the birthplace of most of the Syrian students participating in the research is Türkiye and that they have largely overcome the language problem is an important factor in why they see Türkiye as their homeland. The fact that there are always positive expressions in the metaphor sentences produced and no negative statements is an indication that Turkish and Syrian students have established positive thoughts about Türkiye. The fact that Turkish society generally accepts the concept of homeland as a sacred value is of great importance in the formation of this positive mindset.

ORCID

Rabia ÜNAL ORCID 0000-0002-3467-7234

Hüseyin ÇALIŞKAN ORCID 0000-0001-6849-1318

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Veri toplama sürecinde metafor formundaki soruları cevaplayan öğrencilere teşekkür ederiz.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulunun 19.10.2023 tarih ve E-61923333-050.99-297243 sayılı onayı ile yürütülmüştür.